

DRADEA-MARE (N.-VĂRAD)
8 maiu st. v.
20 maiu st. n.

Ese in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 19.

ANUL XXX.
1894.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

D. C. Ollanescu.

Academia Română în sesiunea sa generală din anul trecut a ales cinci membri noi în locurile vacante. Unul din aceștia este dl D. C. Ollanescu, bine cunoscut ca poet, ca autor dramatic și ca traducător al lui Horațiu.

Noul membru și-a ținut discursul de recepțiune în sesiunea anului curent cu un studiu despre Vasile Alecsandri, din care tocmai publicăm un fragment mare.

Din incidentul acesta vinim să presintăm cetitorilor noștri portretul său, în giurul căruia drept cadră punem următoarele schițe biografice:

S'a născut la 1849 în Focșani. A făcut studiile liceale la București în liceul Sf. Sava, a luat bacalaureatul la Iași în 1868; apoi a mers în Germania, Franța și Belgia unde a studiat dreptul obținând diploma de doctor utriusque juris; apoi literale, precum și științele politice și administrative.

Intors în țară la 1873, servi câțva timp ca procuror de tribunal, apoi la 1876 intră în serviciul diplomatic ca șef al diviziei politice în ministeriul de externe, fiind ministru dl Nicolae Ionescu, colegul său de ași în Academie.

În 1880 fu trimis prim secretar la legațiunea din Constantinopol, unde remase ca însărcinat de afaceri, postul de ministru fiind vacant, până la 1883, când fu

rechemat la ministeriul în București, pentru a ocupa postul de director al serviciului consular, contencios și al convențiilor comerciale.

La 1884, dându-și dimisiunea, fu ales deputat al colegiului țărănesc din districtul Putna.

La 1885 maiu fu numit înse secretar general al ministeriului afacerilor străine, în care calitate fu trimis a geră legațiunea română din Viena, după încetarea din viață a ministrului Mavrogheni, post ce ocupă după căderea guvernului liberal.

La 1890 fu numit trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la Athena, post ce ocupă până azi, deși relațiunile diplomatice dintre România și Grecia sânt încă suspendate.

El este decorat cu medalia Bene-Merenti de aur încă dela 1879, pentru scrierile sale dramatice; cu «palmele» de oficer al instrucțiunii publice din Franța; e comandor cu placă al ordinului Francisc Iosif și Sf. Stanislas din Rusia; mare oficer al ordinului Coróna României; comandor

al Stelei României, al ordinului Leopold (Belgia), Osmanie (Turcia), oficer al ordinului Sf. Anna (Rusia); posedă crucea de fer a Treierii Dunării (în ultimul resortiu ruso-româno-turc.) A fost de mai multe ori încoronat pentru traduceri în limba română a poeziilor provențiale de asociațiunea Felibrilor din sudul Franciei.

D. C. OLLANESCU.

È membru al Academiei poliglotte italiene și al societății literare internaționale din Paris; membru al societății Geografice Române și al Silogului Literar din Athena.

Scrierile sale literare sînt:

«Ruy Blas» dramă de Victor Hugo, tradusă în versuri române și de multe ori reprezentată cu mare succes în teatrele din România; «Oștenii noștri» comedie în 4 acte; «Visul Dochiei» apolog într'un act în versuri împreună cu Th. Șerbănescu; «Doctorul Satului» comedie în 2 acte; «Pe malul gârlei», «Fanny», «Pribeșgul» comedii într'un act în versuri; «După resboiu», «Primul bal» care s'a publicat în fôia noastră, comedii într'un act în prosă; «La mormântul poetului» apologie în versuri, asemenea publicată în fôia noastră. Tôte aceste jucate cu mult succes pe scena Teatrului Național din București.

A făcut traduceri în versuri rimate române a Odelor, Epodelor, Carmen Saeculare și Arta Poetica ale lui Horațiu, operă încoronată cu premiul Năsturel-Herescu de Academia Română în 1892, când a fost ales și membru corespondent al secțiunii literare.

A scris monografia istorice asupra Turcilor, asupra Năravurilor orientale, Teatrului oriental și Religiiunilor din Asia.

A scris mai mult de 300 de bucăți de poezii lirice, descriptive; satire, ode, eroice, publicate în cele mai răspândite reviste literare din România, unele apărute chiar în «Familia». Cele mai multe inse s'au publicat sub pseudonimul «Ascanio», intocmai ca fragmentul ce ni-a pus la dispoziție pentru nr. de acum al fôii noastre.

Romanul seu «Gheorghită Bucureanu» (neterminat încă) și nuvelele sale «Dile de plôie» și «Fata spânșuratului» sînt mult gustate atât ca stil cât și ca originalitate a subiectului.

Ca scrieri politice are: O dare de sémă asupra Congresului și tractatului din Berlin; O monografie istorico-político-economică asupra Dobrogei și a Basarabiei.

Rapôrtele sale publicate în Cartea Verde asupra incidentului Zappa sînt foarte apreciate.

În vigôrea bărbăției sale, cu o activitate atât de rodnică, putem să ne așteptăm încă la multe și prețioșe produse literare.

Satira III.

(Fragment.)

Sîn naintea fără de legii insedar lumea cercat-a
Să ridice stăvilare; hrăpitorii ce stau gata
S'o sfășie, intriganții, îndrăsneții sînt stăpâni
Peste tôte și dreptatea-i cumpănită de-a lor mâni!
Pătimași și prepuelnici, nici o rață generoasă
Inima nu le-o străbate; fie cât de căldurosă
Și 'nțeleptă rugăciunea, pentru inimile lor
Nu-i mai mult decât un șgomot sêrbêd și supêrator.
Din rărunchii omenirei pân' la ei nu se cuvine
Să se urce decât glasul lingușirilor meschine!

Banii, sila și minciuna, slugind bunului lor plac,
Pentru ei sînt dumneștii care fac tot și desfac;
În afară de ființa și de pofta lor nu cată
Nici o altă mângăere. Viêța nu li e legată
De nimic și 'n nepăsare strînși ca într'un cerc de foc,
Cinicii, de fapta bună, de credință își bat joc;
La ei Patria-i o vorbă, cinstea o deșertăciune,
Arta o închipuire plină de amărăciune,

Iar Amorul, o scântee bună numai de aprins
Simțurile obosite c'un fior degrabă stins!

Luând pildă, dela dênșii, cei cu inima ușoră,
Care-ș schimbă idealul precum fluturile sbôră
Și socot că adevêrul e prilej de-ademeniri,
Iar temeuriile lunei un lung șir de amăgiri,
Raspândesc, moderni Apostoli, astă tristă 'nvêțatură
În mulțimea nevoioasă, — ca pe-un șimbure de ură
Contra celor ce esistă ași și nu le pôte fi
Larg isvor de folosință fără 'ndemn de a munci, —
Astfel că în rătăcirea-i, glôta lacomă, victimă
Năsuințelor deșarte, e împinsă pân' la crimă!

ASCANIO.

Șuba lui V. Alecsandri.

Semee fără de oglindă în care să-și caute fața, fie
cât de sbârcită, e un fenomen tot atât de rar, cât
vițelul cu doue capete.

Sînt acum vr'o doi ani, la Roma, un gazetar,
om de trebă, vorbind despre cuvêntarea mea în
conferința interparlamentară, îmi dîcea: «il bel
vechio».

Cum să nu me uit dar în oglindă și eu, ca co-
cheta bătrână? Numai fiind că prea bine șciu, că oglinda
nu pôte fi politicósă ca domnul gazetar italian, nu mutra
mea actuală cer s'o reflecteze oglinda minții, ci pe cea
din vremea tinereței.

Uite, de aceea lectorii «Familiei» o să fie adesea
plictisiți cu amintiri din trecutul meu, din tinerețile
mele.

Da, am fost și eu tiner odată...

Ce mai dovêdă pot să ve dau despre tinerețea
mea, decât ușurința cu care, cândva am plecat din țeră,
să me duc la Paris, pentru a studiá, neavênd alt ba-
gagiu financiar decât un ajutor de câteva sute de franci
pe an, dela «Societatea de incurajare la invêțatură a
tinerilor români». Societate fundată de bunul și neui-
tatul dr. Anastase Fătul?

Sosii la Paris cu aprôpe jumêtate din bursa pri-
mită, cealaltă cheltuind-o pentru drum. Apoi nici gea-
mantanul nu îmi erá plin decât de speranțe, iar nu de
haine și de rufe.

Dar ce vê pasă dvôstre de calicia mea trecută,
ori de cea prezentă, care se bálăneșce gróznic cu pub-
licațiunea «Istoriei Românilor».

Eșind din gară, la sosirea mea în Paris, me găsi
într'o mare incurcătură, nu șcieam nici o adresă de
hotel.

Suindu-me în o birjă dîc totuș automedonului, cu
o siguranță, care aș voi s'o am și astăzi:

— La un hotel, pe lângă universitate!

Credeam că esistă la Paris o universitate.

Birjarul deștept... (și nu putea să nu fie deștept,
căci erá ora 6 de diminêță) me conduse rue Neuve de
l'Université la un otel mobilat, cu nr. 3.

Portarul otelului îmi deschide o cameră și intre-
bându-me de nume și de țera de unde vin, remâne un
moment în estas, când aude că sînt din Moldova.

— Al domnule, ce bine-mi pare!...

— Fôrte mulțumesc... pentru patria mea!...

— Veđi, domnule, în camera asta unde ai să stai
dta, a locuit sînt câțiva ani un compatriot al dtale, dl

Vasile Alecsandri... Mai dincolo locuia dl Kogălniceanu...

Joc al întâmplării! Nimerisem tocmai la otelul în care locuise ilustrul poet și mai ilustrul om de stat.

Amintesc despre această, pentru ca să am ocaziune de a ve povestii o istorică despre Alecsandri, așa cum am ascultat-o de la Père-Loriot, asta e numele portarului otelului dela nr. 3, din rue Neuve de l'Université.

Eră în spre un an nou. Lui Alecsandri nu-i sosisse bani din țară. Trebuiau pe atunci multe zile până ce, din Iași să-ți vină, la Paris, o scrisoare, ori un grup cu bani.

Dar anul nou nu așteptă sosirea poștei întârziată de troene pe drumul Cernăuți-Cracovia.

Alecsandri scotocește sertarele, își întorce pe dos busuarele...

Nimic!

Tot nimic găsește și în sertarele și busunarele a câtorva compatrioți, mai de aproape prieteni.

— Atunci, — povestește Père-Loriot, — Alecsandri me chiamă și-mi dăce: Dites donc, mettez moi cette pelisse au clou și-mi arată o minunată șubă aruncată pe sofă.

— Pe dată domnule...

Și o iau s'o acăț în cuier.

— Mais non, Père-Loriot. Est-tu bête?... Portes la chez ma tante... J'ai besoin d'argent.

— Chez ma tantel... O blană așa de frumoasă, care făcea onora otelului, când vedea lumea eșind de aci pe un domn cu ea pe spinarel!

Père-Loriot n'avu încotro; duse la Muntele-de-pietate blana poetului și-i aduse doue bilete de bancă de câte 100 franci.

— Îți inchipuești, exclamă portarul, că a doua zi, pour mes étrennes, dl Alecsandri îmi dete nu mai puțin de un napoleon! Dar nici prin gând nu-ți trece și alta: Bunul tinăr îmi puse în palmă recipisa dela Muntele-de-pietate, dăcându-mi:

— Père-Loriot, și-o dăruiesc dtale. Când vei pute, scote blana, și s'o porți sănătos.

— Am scos-o, domnule Urechia și iat-o...

Și dăcând această lapedă mătura din mână, pune «plumoul» în peptarii șorțului și iute deschide un placard, din care scote cu admirațiune o șubă imblănită minunat cu pept de vulpe.

Dar, o durere pe loc sboră din blană un nor de fluturași cu aripiore galbene...

Pun mâna pe pērul aurū al blānci... îmi remāne în palmă ca o barbă de actor...

Père-Loriot remāne și mai incremenit decât în ziua când Alecsandri îi dăruise recipisa amanetului.

— Ah! Nom de Dieu!... Și eu așteptam să găsesc vre-un rus bogat să i-o vënd! Biții mei 200 franci!

Gēba cercai să esplic intristatului portar că nu se ține multi ani, o blană într'un placard... Neconsolat remase după cei 200 de franci ai lui.

Scrisei înse în țară lui Vasile Alecsandri despre pățania lui Père-Loriot. Poetul se grăbi a-mi trimite doue sute franci să-i dau bătrānului portar.

— Tout de même, c'est un bien bon Monsieur que votre compatriote, dăse el ștergēnd cu o mână o lacrimă și cu alta primind din ale mele cei 200 lei. Nom de Dieu! Blānile dvōste nu sūnt trainice, dar cinstea lui Alecsandri este tare ca granitul...

Acēstă observațiune n'a impeditat totuș pe Père-Loriot să păstreze și șuba cu blana māncată de molii,

și din postavul ei croi chiar o păreche de pantaloni pentru el și una pentru Toto, băiatul băiatului lui.

Dar eu m'am grăbit să cer lui Père-Loriot o cameră mai estină decât acea în care locuise marele poet, și mai ales o cameră în care puținele mele haine să nu facă cunoștință cu molliile din șuba poetului.

V. A. URECHIA.

Romānilor...

Ve dăce vocea cronicelor sure

De timpuri asfințite cu jelire,

Ce casuri grele de nenorocire

Aveau strămoșii noștri să le 'ndure.

Că tot ar fi păstrat ei blānda fire;

Periră crude ginți, cum prin secure

Cad arborii cei falnici din pădure:

S'au dus — noi inse stām în neclintire.

Ađi lumea deșteptați pe toți ne vede,

Simțind disnou străbunul sānge 'n vine,

Luptām noi cu puterile 'nnoite.

D'acum 'nainte decât te-i increde

În Dumneđeu și ēnsu-ți numa 'n tine,

Popor iubit! mari fapte și-s menite...

T. BOCANCEA.

Vasile Alecsandri.

Fragment din discursul de recepțiune, ținut în Academia Română, la 25 martie (6 aprilie.)

(Urmare.)

De la început până la sfēșit amorul cel mai infocat, lovit de fatalitate în plină fericire. S'ar pute crede că poetul sub formă alegorică și-a cântat cântecul propriei sale inimi, lovită crunt în ce avusese mai scump.

Intr'adevăr, în mijlocul apatiei ce domniā în țară, la aparițiunea primelor sale produceri, o femeie cu spirit distins și cu inimă caldă, fu singura care din străinătate îi adresă o scrisoare plină de admirațiune pentru talentul și curagiul lui, indemnându-l să mērgă înainte, căci, dăcea: «nici o ambițiune nu pōte «fi mai nobilă pentru un om, decât aceea de a fi poetul național al unui popor!» Indemnul i-a adus noroc și poetul drept recunoștință i-a închinat în acelaș timp Musa și inima. Omul sfintește aceea ce crede și înalță până la Dđeire, aceea ce iubeșcel!

«Lăcrămiorele», sūnt cartea sacră în care poetul a scris în versuri de aur, iubirea dulce a tinereței sale. Ea este dedicată memoriei aceleia care îi luminase fruntea și-i înălțase sufletul:

Tu care prin iubire, la al iubirii sōre,

Ai deșteptat în mine poetice simțiri,

Primeșce 'ntr'altă lume aceste lăcrămiore

Ca un rēsunset dulce, de-a nōstre dulci iubiri!

Dorul de țară și dorul iubitei, sūnt cele doue mari simțiminte ce vibrēză în inima lui și decât «Doinele» sūnt espresiunea unuia «Lăcrămiorele» apar ca

un viu mănunchiu de rađe, ce încăldește pe celalalt.
In strofe armonioșe ne spune el:

Cea mai blândă-a mea gândire,
Cea mai gingașe simțire,
Cel mai falnic dor al meu,
Ție numai, numai ție
Le inchin pentru vecie
Ca la ănsuș Ddeu!

Iar la Veneția unde își dedese amândoi întâlnire,
plutesc uimiți de fericire pe valuri, inchiđându-și sufle-
tele dela tot ce nu erá ei și pasiunea lor, cântând:

Oh! gondolă iubită, noi lumii dăm uitare!
Sbori vesel, sbori in pace purtându-ne pe mare
Și lăgână 'n tăcere sub cerul aurit
Amorul nostru mare ca cerul nesfârșit! . . .
Căci te iubesc Eleno! cu-o tainică uimire,
Cu focul tinereței, cu dor nemărginit,
Cu lacrimi și credință, cu dulce fericire,
Cu tot ce este 'n mine putere de iubit! . . .

Ce farmec in simțire, ce căldură in aiurarea gân-
dului! Poesia pare că isvorește din chiar inimele lor,
deschiđându-le orizonturi nemărginite de fericire! Sörtá
cruntă inse tăiá aripele visului frumos ce făceau unul
lângá altul, Elena muri la Constantinopole in maiu
1849, iar poetul:

Singur, singur cu-a sa jale,
Rătăcit pe-a vieții cale
Ca un orb nenorocit,
Viața-i scade, jalea-i crește
Și-al lui dor in veci s'oprește
Pe mormântul ei iubit!

De atunci ori de câte-ori a fost indemnat a cântá
iubirea, o notă personală, tristă, a fresărit fără voe sub
degetele lui și multe lucrări aveau să fie încă insufle-
țite de «blânda stea», căreia îi inchinase tinerețea cu
focul ibirei și sufletul cu viile lui aspirațiuni.

Intre bucățile intitulate «Suvenire», găsim între
altele o odă adresată Bahluiului . . . locaș de brôșce,
rițu tainic fără maluri,

Ce dórme ca un peșce pe patul seu de glod . . .

și o alta scrisă cu ocașia desrobirii Țiganilor (31 ianu-
arie 1844) in care prorocește apropiata liberare a țerei:

«Te slăvesc o ți ferice, sfântă ți de libertate,
Tu a cărei sfântă rađa sufletul Român străbate!
Te slăvesc o ți măreță pentru patria-mi iubită,
Tu ce-arăți ochilor noștri Omenirea desrobită . . .
Oh! Moldovo, țérá mândrá tu, ce dai sfânta dreptate,
Brațul teu ce slarmă astăđi un jug aspru de robie,
Ție ănsa-ți pregătește viitor de libertate!

Se șcie că după stăruința mitropolitului și epis-
copilor, Vodă Sturdza, in urma unui vot unanim al Adu-
nării Legiuitoře, decretá emanciparea țiganilor, care
erau proprietate a mitropoliei, episcopfiilor, monastirilor
și ai statului. Kogálniceanu, cu acéstă ocașione a scris
un articol fôrte călduros, in «Fóia Șciintifică» in care
făcându-se interpretul opiniunii publice, exprimá Dom-
nitorului recunoșcința tuturor pentru acest mare act de
umanitate. Când după mórtea părinților sei, Alecsandri
dede libertatea tuturor robilor moșteniți inainte de a fi

fost declarată obștesca lor desrobire — scrie el, bucu-
rându-se de acéstă frumoșă ți, lui Ión Ghica: «din bal-
«conul caselor am declarat țiganilor adunați că sânt
«liberi, că nu li se vor mai luá copii, pentru a fi cres-
«cuți și deprinși servitori in casa boerescă și că pot să
«mėrgá unde le place, fără de impiedecarea nimėnu.»
Acest act de mărinimie, prinos al simțimintelor inalte
ce-i umpleau inima, fu ca o cunună de neperitoare me-
morie impletită pe mormėntul părinților sei!

Tot între «Suvenire» găsim și faimóșele strofe
cătore:

«Prietenul seu Negri, iubit și dulce frate», unde
impărtășindu-i precum fusese deprins din copilărie, «sim-
țirile de care erá cuprins», la amintirea «dragostei fer-
binți» din trecut, ori la deșteptarea gingașului dor de
țérá, esclamá:

. . . . pe vecinicie va sta intipărită
In sufletele nóstre icóna mult slăvită
Aceleși ce in lume a fost ángerul meu
Și ora tristă 'n care sburând la Dumneđeu
Ne-a dat cea de pe urmă a sa dulce privire,
Unind mánile nóstre in vecinica 'nfrățire!

Imn de duióșă mângăere a unor suflete ránite, ce
din comuna durere își fáuriau o legătură mai strinsă
de iubire și cu acelaș avėnt își indreptau privirile că-
tră aceeaș ființă «perdută in négra vecinicel»

Printre scrierile 'n prosă de atunci deosebim: «Is-
toria unui galben» (1844), dialog plin de spirit dintre
un galben olandez și o para turcescă, care nu erá de-
căt critica și satirisarea apucăturilor și stării societății
de pe atunci; apoi un articol sub formă de scrisóre
adresat lui Kogálniceanu, unde face descrierea Iașului
care: «departe de a fi o poliție románescă este un
amestec incurcat de grec, de armén, de némț, de lipov-
vén și mai ales de jidovi¹, mosaic curios de tot felul de
nėmuri afară de Románi». Caracterizarea acésta s'a con-
firmat cu prisos, căci din cei 80.000 de locuitori ce are
a 2-a capitală, aprópe 50.000 sânt jidovi, iar restul a-
mestecătură de nėmuri străine și de Románi. Trist și
descuragiator spectacol la care timpul și impregiurările
par a fi fost complicitii indiferenței ori neputinței nóstre
de a pune stavilă acéstei cotropiri. Ací Alecsandri a
găsit bun prilej de a atăcă pe Evrei, pe cari încă de
când erá copil îi bătea cu petre ori le aruncá sférleze
in barbă, cu tovarășul seu de jocuri Vasile Pojoran și
i-a urit de atunci tótá vieță! — Poetul nostru, om de
altfel fără multe cotituri și răstóce in inimă, de și erá
bun și îngăduitor cătră ori-cine, avea un dispreț netă-
găduit pentru fanfaronadele și pretențiunile seci, venite
de ori și unde, și manifestate pentru ori și ce lucru ar
fi fost. Asá, din acéstă pricină, multe din zădărniciile
fórte obicnuite chiar ale lumii aceștia, nu s'au putut
prinde de dėnsul. In epocel in cari ocupá de pildă
situațiuni inalte in guvernul țării nimic nu erá mai
crunt pentru dėnsul decăt a se imbrăcă in haine de
gală, «A se face frumos», cum avea obiceiul de a țice,
a se impodobí cu cordóne și cu stele, pentru a face
față la parade, la baluri ori la mese. Cine simte și in-
țelege ridicolul ce, ori cum ar fi omul séu impregiura-
rea, se ascunde sub tóte acéstea și rėsare par că la
ori-ce mișcare făcută, mai puțin naturală, séu mai
strímtorată decăt de obiceiul, vor împărtășí simțimintele
de mândrie și de demnitate, ce se deșteptau la aseme-
nea prilejuri in sufletul lui Alecsandri. Și din frageda-i

¹ V. Alecsandri, Prosă.

Sosirea primăverii.

tinerețe fu astfel; dovédă «studiul critic» făcut după indemnul lui Ion Ghica asupra «Prințului Român» stanțe epice cari «după o lungă-largă așteptare de vre-o câțiva ani» fusese închinată lui Bibescu-Vodă, de profesorul C. Aristia.

Cu aprigă vigóre satirică și cu spirituală dibăcie despica el întréga lucrare ce pórta versuri ca acestea,

«Pe tronul foc acela, pe sóre 'ntreg vėzduhul,
Pėtrundere mai 'naltă de mii de sori mai sus»...

ori ca:

«Un jeț aici se vede, mai mic, dar e mai mare,
La drépta domnitóre mai jos, dar e mai 'nalt»...

Așá că fărímise «inșirarea cea de frase și de cuvinte fără de nici un înțeles, producénd o cofonie bizară, plină de o pretențiosă lingușire» și după ce-i puse tóte nonsensurile, ridiculele și estravaganțele in evidentă, termină prin a đice autorului, că decă a vrut să fie un Omer apoi a pățit-o ca:

Bróscă mică cât un ou
Ce-a vėđut odată un bou
Și s'a tot umflat, umflat,
Până ce a și crepat!

După o «Plimbare prin munți», publicată in «Fóia științifică», vin niște mici schite din «Borsek», «Un salon din Iași», «Balta Alpă», scrise cu mult spirit de observație și vioiciune, cari fără pretențiune de a fi critice de năravuri, arată relele și neajunsurile ce bántuiau țera și societatea la noi, sub indoita povară a tiraniei și a ignoranței îndărătnice și reu făcătóre!

D. C. OILANESCU.

Ce mai gineri!..

Sa incins in curte hora
Din senin, dór intr'o clipă;
Sună cobza cu putere
Și viorile tot țipă!

Stan al Vetii-i lângă Mița,
Măriuca e cu Vlad,
Niță și cu Florióra
Unul lângă altul cad.

Sar flăcăii, bat pământul,
Când cu stângu când cu dreptu,
De atâta voluptate
Fetelor le sare pieptu.

Cei bătrâni stau de o parte,
Au jucat și ei odată,
De o dragoste de muncă
Li e inima scaldată.

Și privind pe Stan, pe Niță
Și pe Vlad, trei mândri tineri,
Își șoptesc, ei, între dênșii;
«Ian' te uită, ce mai gineri!»

ILIE IGHEL.

Fii binecuvântată!

(Legendă indică.)

Gintr'o nópte senină, cu lună plină, se deșteptă marele și înțeleptul Crișna din visul seu profund și-și đise: «Eu credeam că omul este cea mai frumoasă zidire de pe pământ — dar m'am înșelat. Colo vėd eu flórea de lotos legănându-se de vėntul noptii. Cu cât este ea mai frumoasă decât tóte ființele viețuitoře: florile ei s'au deschis chiar in lumina arginție a lunii, și nu-mi pot întórce privirile dela ea... Nu, între ómeni nu se află nimenea asemenea ei — repetă el.

Dar peste un interval iarăș đise: De ce eu, un Dđeu, n'aș fi in stare să creez o astfel de ființă, care să fie între ómeni aceea, ce este lotusul între flori? Așá dară să se facă, spre bucuria ómenilor și a pământului. Lotos, străfórmă-te in o fată vie și-mi stăi inaintel!

Undele se cutremurără, ca atinse de aripa rōndunelei, nóptea deveni mai luminósă, luna strălucia mai luminos, cāntecul sturzului erá mai clar, apoi amuți de-odată. Și minunea se ivi: Inaintea lui Crișna stătea Lotus in chip omenesc.

Chiar și Đeu se uimí.

— Tu ai fost o flóre de mare, — đise el — de acum să fii flórea cugetului meu și prinde a gráf.

Și fata vorbi:

— O Đeule, tu m'ai transformat intr'o ființă viețuitoře; unde m'ai menit să trăesc acum? Cugetă-te, Dómne, că eu ca flóre tremuram de ori ce adiere de vėnt și-mi inchideam petalele. Eu me infioram de tórente și viscole, de trāsneteși fulgere, me temeam chiar și de ardetóarele rađe ale sórelui. Unde ai de gând să mi dai locuință?

Crișna își ridică înțeleptii ochi spre stele, stătú nițel pe gânduri și apoi đise:

— Voire-ai să locuești pe piscurile munților?

— Dómne, acolo-i néuă și ghiată: me tem.

— Așá-i... Eu îți voi zidí un palat de cristal in adâncimea mării.

— In adâncul apelor sânt șerpi și alte amfibii: eu me tem, Dómne.

— Óre să te duc pe stepele imense?

— O, Dómne, stepele sânt cutrierate de tempestăți și orcane ca de nescari órde barbare.

— Ce să șciu dar face cu tine, flóre insufletită? In speluncile dela Ellora viețuesc persóne sfinte... Vrei să-ți aibi acolo locuința, departe de valurile lumii, in o speluncă din stânci?

— Acolo-i intunec, Dómne, imi e frică.

Crișna se aședă pe o petró și-și răđimă capul gânditor in palme. Fata sta inaintea lui speriată și tremurând.

Intr'aceste aurora se ivi, luminând cerul spre ost. Apele mării, palmii și trestióra de bambus străluciau in haine aurite. Bengalii purpurii, creorii vineții și albiu bătlanii se slobodiră pe ape și-și incepură corul, pământul și marabul din pădure le acompániau și dintr'un piept omenesc eșiau cāntări și strunele dau sunet...

Crișna se trezi din cugetele sale și đise:

— Acela-i Valmichi, poetul, care salută rėsărirea sórelui.

După un interval se ridicară perdelele purpurii ce acoperiau lianul și pe țermurul mării apărú Valmichi.

Când vėđú el lotusul intrupat, incetă cu cāntarea. Córdele harfei îi inghețară in mână, mánile-i căđură in

jos și el amuți, ca și când marele Crișna l'ar fi metamorfosat într'un arbor.

Și Deul se bucură vedându-l pe cesta inmărmurit de opul lui și-i dîse:

— Deșteptă-te, Valmichi și grăeșcel!

Și Valmichi grăi:

— Eu iubesc!

Numai atîta șcîia de sine, numai atîta putu rostî.

Fața lui Crișna străluci de-odată.

— Miraculoasă fată — dîse el, — ți-am aflat locaș in lumea acêsta, care e demn de tine; locueșce in inima poetului.

Valmichi inse repetă a doua oră:

— Eu — iubesc!

Voința preaputernicului Crișna, voința deitătii conduse pe fată in inima poetului; el făcu și inima lui Valmichi transparentă ca cristalul.

Voiósă ca o di de véră, liniștită ca o undă a Gangului, păși fata inaintea sanctuariului ei predestinat. Totuș, după ce privi mai adânc in inima lui Valmichi, deveni palidă și presimțul unei gróze se vedea pe fața ei. Și Crișna inmărmuri.

— Tu flóre prefăcută in om, dîse el, îți este ție urit și in inima cântărețului?

— Dómnne, dîse fata — care cetăți mi le predestinași? In inima acêsta curată vîd piscurile munților ometóse, și adâncimile apelor, in care locuesc viețuitó-rele cele miraculoșe, vîd stepele cu fortunele și torențele lor, și vîd intunecatele spelunci dela Ellora; me tem, Dómnne, me tem!

Bunul și inteptul Crișna inse dîse:

— Fii pe pace, flóre devenită om! Dêcă in inima lui Valmichi ninge cîte odată, tu fii aburul primăverei, care topeșce néua; de e acolo o apă afundă, atunci tu fii mîrgéua aceleia, de zace acolo grozăvenia stepelor, atunci sémêră tu florile norocului; de afli in inima lui spelunca intunecósă dela Ellora, fii tu rađa sórelui in aceea intunecime...

Și Valmichi, care in decursul acestor vorbe își veni in fire, adause:

— Și fii binecuvîntată!

Tradusă de:

ION POP RETEGANUL.

Poesii populare.

— Culese din comuna Maidan. —

Chivituri din joc.

Me dusei pe drum la vale,
Me 'ntelni cu mândra 'n cale,
Eu dădui bun întelnit,
Ea puse capu 'n pămînt
Și dîse că mi-s pîrlit.

Tótă lumea-mi dîce mie,
Că mi-s om de omenie,
Dar necăjita de babă
Dîce că mi-s om făr trébă

Câte flori pe cóstă 'n sus,
Tóte cu badca le-am pus,
Cu țucate le-am udat,
Cu iubit le-am prisădit.

Vino neico pe la noi,
Să trăim noi amêndo,

Mai ales in serbători,
Să-ți dau neico chiti de flori,
Și ce fel de floricele,
Trandafiri și vioarele.

Vai de lin vai de pelin,
Vai de omul cel străin,
Hai soro să-l miluim,
Barem c'un păhar de vin,
Eu cu vorbe dulci de miere,
Tu cu dragi buzzele tele.

Frunđă verde printre sălci,
Hai mândro de me petreci,
Me petreci cu lumina,
Pân' ți-oi trece grădina,
Că ți-i grădina spinósă
Și nóptea-i intunecósă.

Frunđă verde de sulfînă,
Se mărît a mea vecină,
Dar grădina cui remâne?
Grădina remâne mie.
Cu grădina ce să fac,
Să sémên un lemn uscat,
Să mi-ș sémên trandafir,
Nu-mi resare nici un fir,
Să mi-ș sémên leoștean,
Nu rêsare pân la an,
Să mi-ș sémên bosioc,
Să-mi vină vecina 'n loc.

Vecino soro vecină,
Mută-ți gura in grădină,
In grădină la umbriță,
Să-ți sărut a ta gurită,
Că ești bună de țucat
Și cu neica de jucat.

Aș trăi cât aș trăi,
Dêcă densusul m'ar iubi,
Badea meu voinic și nalt,
Îmi dă gură peste gard.

Fă-me Dómnne ce mi-i face,
Fă-me pasere pe cer,
Să m'arunc intre mueri,
Să le-aud vorba și sfatu,
Cum îș farmecă bărbatu,
Cu pămînt dela mormênt,
Să remănă mut si surd,
La picióre itele,
Ca să-și pîrdă mințile.

Alunel cu alunele,
Bătută-i mândra de stele,
C'asêră i-am dat inele,
Ș-acum vinc făr de ele.
— Spune-mi mândro adevêrat,
Cui inelele le-ai dat?
— Îți spun badeo adevêrat,
Că inelele le-am dat
La un june blăstêmat.
Să le aduci tu până joi,
Că nu-i bine de noi doi.

Suveniri dela Cluș.

Par c'am fost la o reprezentație teatrală. Am vădut inse numai actul al doile; actul prim, cu espoșiția, cu prezentarea pe scenă a personagiului, s'a petrecut inainte d'a sosii eu. Dar drama este de așa, încât desnodamentul se pôte vedé încă de acuma.

Acțiunea fiind cunoscută, numai celelalte părți constitutive ale unei drame bune, caracterele și limba me interesau.

In ori ce adunare de ale nōstre deosebi îmi ficsez luarea aminte asupra limbei, căci îmi place să studiez progresul ce facem in asta privință. Ori cine pôte să constateze, că cei ce iau cuvântul la asemenea ocațiuni, se servesc d'o limbă care diferă cu totul de cea vorbită inainte de 20—30 de ani. Chiar și cei mai in etate își dau silința să țină cont de progresul limbistic; iar generațiunea mai tineră are oratori cari se presentă cu un limbagiu de-ți rîde sufletul când îi ascuți.

Când ascult pe óre-care dintre tinerii nōstri, numai decât ghicesc că unde și-a făcut studiile. Cei dela Sibiu și Brașov șeu Blaș, Lugoș șeu Arad, absolvenții dela universitățile din Cluș, Budapeșta ori Viena nu sūnt la fel in ceea ce priveșce dicțiunea română.

Am avut ocaziune să fac și de asta-dată aceste esperiențe, fiind că inculpații vorbiau toți româneșce. Vorbirile lor se traducea in ungureșce de doi interpreți; tot aceștia tălmăciau in româneșce cuvintele presidentului și respunsurile procurorului rostite in limba maghiară.

Unuia din cei doi interpreți, dlui Petru Cosmuța dela tabla regescă din Dobrițin, am să-i mulțămesc improspătarea unei reminiscințe din tinerețe.

Când s'a sculat și a tradus in româneșce cuvântarea procurorului, mi-a părut că sūnt transportat in Chioar, la vestitul banchet cu tocană de-acuma-s douedeci și câțiva ani, căci audiam *hăpt* acelaș limbagiu cu tóte particularitățile sale, pe care le uitasem de mult.

De atunci porumbrelele s'au copt de multe ori pe délurile ce 'mpresură ospitala Șomcuta-mare; au trecut, pare-mi-se, un pătrar de secol. De atunci graiul românesc a făcut mare progres; de bună sémă și iubiiții nōstri prieteni de acolo au ținut să inainteze cu lumea: dl Petru Cosmuța inse, aruncat pe deșertul Hortobagyu-lui, a remas conservator, dsa n'a făcut nici un progres și vorbeșce și astăzi româneșca ce s'a vorbit inainte de douedeci și cinci de ani — in Chioar.

Scena care se petrecea inaintea mea părea că infătoșeză un bal. Da, da; căci dóră eram in sala redutei unde nu se dau decât baluri și alte petreceri. Da, da; și-acuma eră bal, un bal mascat.

Lady patronesse — președintele, care vorbiá o ungurescă trăgănată; arangiatorul neobosit — procurorul; persónele invitate la dans stăteau pe banca acusaților; unicul joc ce se arangiá eră un ciardaș nesfērșit, pentru care musica a vinit din Budapeșta.

Servitori livrați purtau prin sală pe tave de argint recoritórele păhare cu apă; diaristii își ascuțiau creionul să pótă așterne pe hârtie niște rënduri de mare senzație, zugerând cu colori cât de esagerate tabloul

general și in special făcând portretele de fantasie ale reginelor balului, conform gustului nerăbdător al cetitorilor.

Un aer de viuă emoțiune se resfăță prin tótă sala, revocându-ne in memorie vorbele lui Peneș Curcanul:

Și nu eră șteu nimenui

In pept inima rece!

(Alecsandri.)

Cu tóte aceste se vedea că petrecerea n'a reușit cum se cade, că eră forțată. Părechile nu se potriviau de loc in gusturi, căci dansatórele cereau să se jóce Călușerul, iar arangiatorul nu admitea decât — Bătuta.

Caracteristica balului erau stimabilele gardedame. Ele nu ședeau in sală, pe băncile de lângă păreți, ca și gardedamele tuturor balurilor din lume, ci steteau afară la ușă. Aveau uniformă marțială, in cap cu chiveră tuțuiată, la șolduri sabii lungi și in mâni ținând o pușcă cu panganetul arborat. Vorbă scurtă: doi gendarmi inarmați din tălpi și până 'n creșcet.

Curios ball nu sūnt in el decât bărbați, iar damele ocupă galeria. Aprópe tóte sūnt consórtele bărbaților cari in sală jócă — rol. O ghirlandă incântătoare, in fața căreia și dl procuror ar capitulá cu plăcere.

Fără d'a cunoșce pe tóte, poți să ghicești care a cui soție este, căci in momentul in care in sală ia cuvântul din inculpați, de-odată in galerie inroșeșce de emoțiune fața unei dame.

Galeria este dar mai interesantă decât sala de ședințe. Iată și motivul pentru care apărătorii, advocați și neadvocați, după ce renunțară la apărare, s'au urcat cu toții in galerie.

Și totuș ochii tuturor erau țințiți asupra persónelor din sala ședinței. De aici vom presentá și noi câteva fotografii à la minute. Nu subscriem inse numele persónelor fotografiate, ca să vedem decă le veți recunóșce.

Cela asupra căruia mai intēiu indreptăm aparatul nostru de fotograf amator, este un bărbat innalt, robust și cu o infățișare impunătoare. Par că vedem un senator roman. Pasul i este grav, vocea pētrundătoare, numai pērul sur ne denunță etatea. Vorbeșce cumpētat, cuvântările sale au mieđ. Decă s'ar cere undeva un model de român din Transilvania, nimenea n'ar puté astfel intruní tóte calitățile: ca exterior și ca infătoșare spirituuală, ca fisic și ca felul de a gândi, vorbi și pronunță limba româneșcă.

Apărătorul seu i este contrastul in multe privințe, afară de politică. Ca fisic, abiá a treia parte ca dēnsul, e nervos afară din cale, vorbeșce agitat, la tot momentul sare 'n picioré și protesteză ori insinuă cerere de nulitate. Spirit ager. Un adevērat prisnel.

Fotografia a treia ne arată un bărbat bine făcut, cu față rumenă, dar cu o barbă care incepe să devie albă. Plin de simțire, are o inimă de a cărei bunătate pot să vorbescă mulți tineri pe cari i-a crescut. Ardent nationalist, n'are altă dorință decât fericirea națiunii sale, pentru care a jertfit mult și pentru care a primit cu mândrie asupra-și partea sa din respundabilitatea pentru faptul inculpat.

Figura cea innaltă, cu pērul tuns și barba rasă, cu fața-i classică romană, are astăzi numele cel mai cunoscut in tótă românia. Caracter bine marcat și totdeauna consecvent, om invēțat și orator excelent, are o voce mlădiósă care pētrunde inimile. Tērit din inchișori in temnițe, a făcut cunoșcințe adānci cu păzitorii

de acolo. Săra la cină în «Hotel Central» stă la mesă tot cu păzitorul dela Seghedin, care a venit la Cluș cu dl Nic. Roman.

Stofă de grand seigneur, avocat escelent, acum a luat drept apărător un preot, care e un eminent orator bisericesc. Ar urmă, ca preotul la rândul seu, când va avé să slugescă vr'un maslu, să chiepe pe clientul de acum. După ce a vorbit românește, ș-a tradus ênsuș cuvântarea în ungurește. Are prieteni și printre unguri, inse nici unul n'ar votă pentru achitarea lui.

Om de statură mică, tiner și totuș cunoscut în cerc mare. Avocat și jurist bun, orator cu vervă și român neclintit. Este unul din cei mai de frunte reprezentanți ai generațiunii tinere. Cap luminat, bărbat resolut, este totodată un om cu dare de mână. Debutul seu politic duréză abia de dece ani. Și iată unde a ajuns!

Colegul seu, tot cam din părțile acelea, este și mai tiner. Mai nalt și mai subțirel, inzestrat cu calități; pornit pe calea oratoriei, are să străbată, de cumva va stăruí să se deprindă cu modularea tonului.

Următorul este om nou, pare-mi-se, numai în politică militantă, dar bine cunoscut ca specialist în ale economiei. Figură simpatică, infățișare elegantă, calm și leal în espresiuni, dar forte în stabilirea principiului, este un perfect orator parlamentar. Limba românească ne-a prezentat-o într'un fel cum nu s'a prea auđit în sala acésta.

Figură de mijloc, subțire, cu pèrul suriu. Vorbește puțin și între toți e singurul trist. Gândurile sale sbóră departe și ăice intimilor sei că pentru dènsul și aceste doue săptămâni petrecute la Cluș sînt destulă pedepsă. Nu-i mirare! Când ai acasă o nevastă atât de frumoasă, e greu să stai o vreme așa de lungă departe de grațioasa ta — ăină.

Iată și acela care a făcut apărarea cea mai scumpă. Spre a nu da privilegiu la suposițiuni false, declar din capul locului, că scumpetea acésta nu privește busunarul clientului seu. Eveniment rar în practica unui avocat apărător, dar aici s'a întemplat, că apărarea nu pe client, ci pe apărătorul l'a costat parale; căci acesta a fost încărcat cu atâte amende din partea președintelui. A doua ăi, după retragerea apărătorilor, întèlnind în cafenea pe fostul seu client, l'a întreat: «Da mai trăsesci încă? Dăcă te apèram eu și mai departe, de atunci ai sta băgat în fiere». El putea să glumescă așa ușor, căci busunarul seu s'a ușorat de greutatea a 150 de florini.

Dar iată ședința se suspendă pe douedeci de minute. Sala tótă ese în bufet să mănânce și să bea. Apoi toți se întorc iarăș și-și ocupă locurile lor.

Căci — nu v'am spus-o mi-se pare — sîntem la curtea cu jurați din Cluș. Aicea jurații comunică cu lumea, se duc acasă de mănâncă și dorm, spre a se întorice a doua ăi: câtă vreme în tótă lumea jurații rămân isoლაți de publicul din afară și pertractarea ține necontentit până 'n sfèrșit.

La Cluș ca nicăiri.

IOSIF VULCAN.

Sosirea primăverii.

Când vedem sburând pentru prima-óră după ierna lungă rîndunelele, când zărim ieșind din pământul in-

viat viorelele și lăcimiórele, — simțim o dulce impresiune care ne spune că primăvéra a sosit.

Pictorul a represintat idea acésta printr'un tablou simbolic. Un ângerăș-copil plutește prin aer, lăsând să-i sbóre din cușcă o părechie de rîndunele, pe când el ține în mână, drept flamură de invingere, o ramură de lăcimióre, iar în fund apare curcubeul, anunțând tutu- rora că primăvéra a sosit.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Istoria culturii naționale. Dl V. A. Urechia a scos la lumină tomul III din «Istoria Școlélor», lucrare premiată de Academia Română. Acest tom se ocupă cu evenimentele dela 1800—1864, avènd o scurtă introducere cuprinđend note din istoria culturii naționale anterioare secolului al XIX-le și publicând mai multe facsimile de documente, semnături, autografie etc. Cu acest tom, spune autorul în prefață, se termină anele noastre privitoare la cultura națiunii române, până la data de 1864, pusă de Academia Română la concurs. Cu acest volum inse nu se termină lucrarea, căci de aici incolo incepe bogata culegere de documente, cari constituiesc anexele publicațiunii. În volumele ce urméză va află istoricul un arsenal, în mare parte necunoscut, cu care inarmat va puté face definitiva istorie a culturii române și mai cu sémă a-și esplică prin documentele trecutului progresele și scăderile culturii naționale.

Erodot românește. Academia Română a publicat încă înainte de asta cu 10—12 ani un premiu pentru traducerea lui Erodot în limba română. În urmarea concursului, cu traducerea s'a însărcinat dl D. I. Ghica. De atunci trăducătorul strămutându-se la Berlin, lucrarea a înaintat cu greu; în sfèrșit inse în anul curent tot a apărut volumul prim. Titlul întreg al publicațiunii este: «Istoriile lui Erodot. Traducere română din limba originală insoțită de textul elinesc și de note critice geografice, filologice și gramaticale, cuprinđend rezultatul celor mai recente cercetări și descoperiri privitoare la text și la subiectele tratate de acest autor și ilustrată cu harte și desenuri» de Dimitrie Ioan Ghica M. A. graduat în onoruri la facultatea de științe morale din universitatea de Cambridge. Operă premiată de Academia Română. Precum indică titlul, aici nu ni se presintă numai o simplă traducțiune, ci un studiu amănunțit asupra lui Erodot, de care în deosebi profesorii vor avé mare folos.

Snóve din popor. Tinerul nostru folklorist, dl Dumitru Stăncescu a publicat la București o nouă culegere de «Snóve», în editura librăriei Haimann. Acésta cuprinde 30 de bucăți, dintre cari unele s'au publicat întèiu în fóia noastră. Cele mai multe se ocupă de țigani, al căror șpirit ni se infătoșeză în multe forme; dar sînt și despre evrei, popi, precum și despre animale. Ele au timbrul poporal și se presintă în o formă simplă și ușoră. Una inse, XXVII, ar fi trebuit lăsată afară, căci jighește simțul estetic. Prețul un leu 50 bani.

Igienă. A apărut la București, ca reproducțiune din revista «Apărătorul Sănătății» o broșură intitulată: «Igienă omului după etate» și în special «Igienă primei copilării». Conferință publică ținută la Ateneul din Buzeu în sèra din 18 februarie 1894 de dr. V. Bianu. Lucrarea acésta este cât se póte de interesantă pentru mame și în general pentru părinți. Dăcă ne va permite spaciul, vom reproduce din ea.

TEATRU și MUSICĂ

Concert la Cernăuți. Societatea filarmonică română «Armonia» din Cernăuți a dat acolo la 8 mai n. un concert in grădina Otelului Weiss. Cu asta ocaziune corul a cântat următoarele compoziții: Cântec de primăveră de Ciprian Porumbescu; In pădure de dr. Volkmar; Noptea e neagră de Eduard Wachmann; Cântul marinarilor de Teodor cav. de Flondor; Cântec sicilian de Ciprian Porumbescu; Român verde ca stejarul de Eusebiu Mandicevski.

Musicanți români la Odesa. Cetim in «România Musicală» din București, că dl George Dinicu, violinist, fratele eminentului celist Dumitru Dinicu, a format o trupă de 8 persoane, între cari se află și oboistul român Georgescu și alții, cu cari au plecat la Odesa, unde vor cânta la Melli Fontin.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Diecesa Aradului. In sinodul eparhial senatul școlar la consistoriul din Arad s'a compus astfel. Referent școlar dr. George Popa; membrii onorari: George Creciunescu, Dem. Marcu, dr. Petru Pipoș, Pavel Rotariu, Vinc. Babeș, Ioan Lengeru, Iosif Grădinaru, George Ardelean, Const. Crăciun, dr. Lazar Perco. In senatul episcopesc, referent Dim. Antonescu, membrii onorari: Em. Mișici, George Feier, P. Truța, P. Tempea, D. Popovici, G. Purcariu, N. Oncu, Iosif Beșan, I. Moldovan și Iosif Gall. — *La consistoriul din Oradea-mare*, in senatul bisericesc T. Filip și T. Papp; in senatul școlar Nic. Zigre, G. Morarescu, V. Papp (Topa.) At. Marienescu, dr. Florian Duma, Teodor Oancea, Elia Bochiș, Nestor Porumb. Teodor Lazar; in senatul episcopesc: Dim. Negreanu, Ioan Papp, Ioan Gherlan, Iosif Nagy, dr. Ioan Buna, Paul Fășie, Vas. Pop (Curațele) și Teodor Andru.

Congres gr. c. in Alba-Iulia. Pe 21 mai n. s'a convocat la Alba-Iulia un congres micst al tuturor credincioșilor gr. c. din archidieceasa Blaș, precum și din diececele Oradea-mare, Gherla și Lugoj. Obiectul congresului va fi discuțiunea asupra politicei bisericești a guvernului. (Aflăm tocmai acumă că congresul s'a amânat. Red.)

Profesori și studenți maghiari la București. Cercurile conducătoare din Budapeșta încep a recunoșce că au și românii institute vrednice de vedut. In săptămâna trecută studenții academiei comerciale orientale din Budapeșta, însoțiți de profesorii lor, au mers la București unde au visitat școla primară Poenaru, școla de poduri și șosele, școla de meserii, asilul Elena Dómna, Ateneul, institutul de chimie organică, liceul Lazăr și institutul botanic. Ei au fost și la Pantelimon cu trăsurile și au făcut mai multe alte excursiuni in giurul capitalei. Apoi profesorii maghiari au fost primiți de ministrul instrucțiunii publice, căruia i-au exprimat entuziasmul lor pentru progresul ce au constatat peste tot și pentru buna primire ce li s'a făcut și s'au rentors in Ungaria.

Pituk Béla scos din biserică. Consistoriul gr. c. din Oradea-mare in ședința sa ținută la 16 aprilie, sub presiunea episcopului Mihail Pavel, in considerarea celor cuprinse in pamfletul publicat in véra trecută de preotul gr. c. Pituk Béla, prin care acesta denunță că religiunea gr. c. nu numai e periculoasă, dar pôte deveni chiar desastroasă pentru patrie, îl oprește pe acesta dela ori ce fel de funcțiune bisericească și totodată îi detrage pensia de 300 fl., până când se va pocăi.

C E N O U ?

Știri personale. Dl Delavrancea, eminentul novelist, a fost ales la Ploești deputat pentru Cameră. — Dl Augustin Laurianu a fost numit secretar general la ministeriul instrucțiunii publice din România.

Procesul Memorandului. Pertractarea merge foarte incet. Tótă săptămâna trecută și până luni, s'a discutat numai cestiunea prealabilă. Inculpații au susținut, că intentându-li-se procesul la un an și patru luni, după faptul incriminat, ei nu mai pot fi urmăriți, căci dreptul de pedepsire s'a prescis; procurorul a respuns, că in Ardeal terminul de prescripțiune pentru delict nu este un an, ci trei ani; tribunalul a admis această părere. Marți a început procedura de probațiune, care se vede, are să țină tótă săptămâna și astfel pertractarea n'are să se sfârșescă decât la mijlocul séu la sfârșitul săptămânei viitoare. Față de dl Tripon procurorul ș-a retras acusa. Cei trei țărani, trimiși la Viena, s'au rentors; ei n'au fost primiți in audiență, deci au lăsat petițiunea in cancelaria imperială.

Aderența femeilor române. Comitetul partidului național a primit la Cluș pe banca acusaților adrese de aderență dela femeile române din Brașov, dela fetele române din Sibiiu, iar acumă dela damele române din Abrud. Adresa asta e semnată de dnele: Ana Filip, Mariți David, Eugenia Macaveiu, Zorița David, Iulia Giurchescu, Elena Barițiu, Margareta Balta, Elena Groff, Maria Tobiasș, Florentina Têrnovean, Rosalia Pop, Elena Giurchescu, Ana Lobonțiu, Elvira Pop, Sabina David, Maria David, Iosefa Ciura, Eugenia V. Ciura, Eugenia Barițiu, Iuliana Vasiiu, Minodora Tiulescu, Aurelia Muntean, Maria Balos, Lucretia Adamovici, Cornelia Adamovici, Elena Lazar, Ida M. Faur, Sofia Bucusan.

Procesul de presă al „Vulturului” s'a pertractat la 4/16 l. c. la tribunaliul cu jurați din Oradea-mare. Procesul s'a intentat din partea statului pentru șese publicațiuni din numita fôie umoristică. Redactorul responsabil, dl Iustin Ardelean, a declarat că n'a scris nici unul din articolii incriminați, dar a primit respunșabilitatea. Apêrătorul seu a fost avocatul filoromân Martin Hegyesi, care a ținut o pledoarie escelentă. Jurații, printre cari se află un singur român, redactorul foii noastre, a pronunțat verdict de achitare pentru trei articolii incriminați; iar pentru trei, și anume pentru doi cu câte 7 voturi contra 5 și pentru unul cu 9 contra 3 l'a condamnat. Tribunalul, considerând că verdictul de condamnare s'a pronunțat cu majoritate de voturi, l'a judecat la 14 zile de închisóre de stat, la amendă de 20 fl. și la plățirea speselor de 15 fl. Apêrătorul a înștiințat cerere de nulitate.

Esplorările dlui Tocilescu. Aflăm din ȕiarele bucureșcene, că dl Gr. G. Tocilescu a fost ȕilele acestea la Constanța, însoțit de dl Von Sarwey, general de divisie in armata germană și membru al Academiei din Berlin. Dnia-lor au visitat mormântul antic descoperit in strada Dorobanților din acel oraș; apoi au plecat in inspectiunea Valurilor lui Traian din Dobrogea.

Necrológe. Elena P. Dima n. Florian, soția dlui Panteleimon Dima, profesor la gimnasiul românesc din Brașov, a incetat din viață in etate de 46 ani. — P. G. Ioanovici, comerciant in Orșova, președintele reuniunii de cântări de acolo, a murit la 3/15 maiu.

OGLINDA LUMEI.

Cronică mică. Dl Picot, profesor la școla de limbi orientale la Sorbona din Paris, a ținut acolo in

amfiteatrul A., în vinerea trecută o conferință despre situațiunea actuală a românilor din regatul României și din țările învecinate; președintele întrunirii a fost dl Ernest Lavisse, membru al Academiei. — *O nouă explozie de dinamită s'a făcut la Paris în avenue Kleber; făptuitorul a fost prins, este un chelner anarchist. — La Petersburg au fost arestați peste 100 de studenți, învinovați că au făcut parte din ultimul complot în contra vieții țarului.*

Impăratul Wilhelm pompier. Mercurea trecută un mare incendiu s'a declarat la Gaton, un mic sat de 500 de locuitori situat pe țărmul drept al râului Itavel, foarte aproape de Postdam. Impăratul Germaniei îndată ce a avut știre despre acest accident, s'a suit pe un vapor și s'a dus la fața locului. Aci Wilhelm a luat parte foarte activă la lucrările executate pentru stingerea focului. El îmbrăcându-se cu un cojocel și înarmându-se cu un toporaș s'a suit pe acoperișul unei case și în mijlocul flăcărilor lucra la răd cu ceilalți pompieri pentru stingerea focului. Vădând că incendiul nu poate fi localizat a pus să se sune alarma și scoțând garnisona din Spandau și pompierii din Berlin a putut stinge focul. Șase case au fost distruse de flăcări.

Un bal antic. În timpul serbărilor destinate pentru celebrarea nunții de argint a părechi imperiale din Japonia, s'a executat la Tokio, un bal în marea sală a tronului. Jocurile cari compuneau acest bal aparțineau artei antice din estremul Orient. Iacă numele dansurilor: Cea dintău fu «Banzairaku», care este de o origine angusă. Autorul acestui joc a fost împăratul Yomei acum vreo 13 secole. Apoi vine «Taiheiraku» care a fost compus acum 1803 ani de către chinezi. Acest dans reprezintă «pacificarea într'un imperiu și suprimarea abuzurilor». Ultimul joc este «Bair», dans foarte mult cunoscut în India și care datăză de acum 1160. În acest dans se vede «supunerea unor inamici». Balul dat de curte a reușit de minune și toți câți au fost de față au ramas încântați.

HIGIENĂ.

Igienă balneară. Cu toate că este neplăcut pentru dragutele dămne și domnișore cari merg să înfrumusețe stațiunile balneare cu prezența lor, mergând chiar pentru *motive de sănătate*, să citească consiliile igienice — cu toate acestea nu va fi reu a da cititorilor noștrii sfaturi despre ceea ce trebuie să facă ca să nu le fie foarte ruinător pentru sănătatea lor, băile. Doctorul Kruger, un igienist vestit, a publicat de curând un decalog foarte bine compilat: 1, Nu te îmbăia după orice fel de emoțiune violentă; 2, Nu te îmbăia după orice fel de de bătă neprevădută; 3, Nu te îmbăia după o noapte de nesomn; 4, Nu te îmbăia imediat după mesă; 5, Nu umblă repede când te duci în băi; 6, Să cunoști întotdeauna exact adâncimea apei în care vrei să faci baie; 7, Nu sta desbrăcat de loc, imediat ce te despoi să intri în apă; 8, Udă-ți întâi capul, apoi udă-ți tot corpul de-odată; 9, Nu sta mult în apă, mai ales decât ești nervos; 10, După baie, șterge-te bine, îmbracă-te în vestminte căldurose și să te plimbi cât poți mai mult.

Pentru pasa ochilor se recomandă: 1, Culcat nici odată nu citi. 2, Asemenea nici în tren, seu în lumină slabă. 3, Asemenea nu, decât ești bolnav seu convalescent. 4, Lucrează în lumină de ajuns și lumina să-ți vie ție lucrând, de sus și despre stânga. 5, Ingridi-

geșce, ca să trăești în aer sănătos. 6, Spălă-ți de trei ori pe di ochii cu apă răcoritoare, nu cu apă rece seu caldă. 7, Nu privi cu ochii pironiți mult timp pe același loc. 8, Privește adesea la cerul albastru, seu la câmpiile și arborii verzi și totdeauna hârtia verde să acopere mēsa ta de lucru; și sticla lămpii tale să fie verde seu albastru curat. 9, Nu plānge la vânt rece. 10, Dormi de ajuns și în odae întunecată.

Apă ferbinte e un bun lēc pentru vindecarea diferitelor bōle mai mici. Dēcă ne dōre capul, atunci să ne spălăm cu apă ferbinte pe gât și pe picioare. Când suferim de colică, atunci să punem pe stomac o cărpă înmuiată în apă ferbinte. La răceli să întrebuițăm comprese de apă de acēta. Tot asemenea când suferim de dureri de măsele, urechi etc. să punem pe partea, care ne dōre, o cărpă înmuiată în apă ferbinte.

Pepenii și-au căpētat pe nedrept reputația de fructe nesănătōse. E adevērat că nu trebuie să se facă abus și — la cea mai mică turburare de stomac provenită din acēstă cauză — se recomandă un pāhărel mic de cognac care, înghițit pune capēt imediat bōlei.

Un remediu în contra guturaiului. Iată ceea ce este foarte serios și demn de atențiune: un remediu eficace în contra guturaiului. Într'un articol publicat de curând, dl dr. Crimus, unul din celebritățile medicale ale Franței, afirmă că «din toate mijlocele spre a se vindecă guturaiul, nici unul nu este bun ca zama de lāmăe». Iată cum trebuie întrebuițat acest nou remediu: Se pune într'o linguriță seu în podul palmei, zama de lāmăe și se trage pe nas acēstă zamă. Trebuie ca zama de lāmăe să fie aspirată până în fundul gâtului. În primul moment se încercă o senzațiune foarte vie în partea superiōră a foselor nasale. Acēta este tocmai ceea ce trebuieșcel Acest procedeu se face odată seu de doue ori și apoi se suflă nasul foarte bine. Vindecarea guturaiului este aproape instantanee.

Cafēna rece fără de zahăr, cu apă rece curată, e bēutura cea mai igienică și economică, în vremea căldurilor. Să se ferescă inse de acēstă bēutură aceia cari sufer de palpație de inimă.

MENAGIU.

Pilaf «à la créole» luați grāsime de vacă cât o nucă, tăiați o cēpă subțire. Când se încăldeșce untura, aruncați cēpa și o lāsăți să se rumenescă. Apoi, puneți o cantitate potrivită de orez, curățit bine și-i amestecați cu o lingură după ce ați adaos o fōie de dafin și nițică sare. Se pōte adăogă la māncare slānină seu măruntae de pasăre.

Pentru a lipi porțelanul. Un ciment de tot simplu pentru a lipi porțelanul seu faența se obține dēcă amesteci în un gălbenuș de oue cu puțin var pisat de tot fin.

Calindarul sēptēmānei.

Dumineca slăbănogului, Ev. dela Ioan c. 5, gl. 8, a inv. 4.

Ziua sēpt.	Calindarul vechiu	Calind. nou	Sōrele
Duminecă	8 S. Ap. și Ev. Ioan	20 Bernhard	4 17 7 36
Luni	9 Prof. Isaia	21 Felix	4 16 7 37
Marti	10 Simon Zilotul	22 Helena	4 15 7 38
Mercuri	11 Mart. Mochie	23 Desideriu	4 14 7 39
Joi	12 St. Gherman și Epif.	24 (7) Ziua Dni	4 13 7 40
Vineri	13 Mart. Glicheria	25 Urban	4 12 7 41
Sāmbātā	14 Mart. Talaleu	26 Beda	4 11 7 42

UMOR și SATIRĂ.

Pentru o muscă!

(Amintire din școlă militară.)

Stam în front ca stana mută, nici din ochi nu mai clipiam,
 Numai arma cu cadență o încarcam și-o prezentam;
 Camarații toți ca sfinții, nu mișcau nici ei deloc,
 Așa-i frontul, la instrucții, nu-i de glumă, nu-i de joc.
 Și suflarea e mai încetă, — totul merge ca-o mașină,
 Frontu-i sfânt, soldatul aprig, — numai frontului se 'nchină;
 Gândul inse e mai liber și cu toate că-i subt arme
 Fuge mult și pretutindeni, — nici o clipă nu adorme,
 Iese chiar și-afar' din școlă, — pe acas se duce des,
 Întelnește rude, — prieteni, — domnișore mai ales.
 Astfel me plimbam cu gândul și eu, nu mai știu pe unde
 În a cugetării mare, legănându-me pe unde,
 Când o muscă reu-crescută, și cu mintea cam obtuză
 Vine țop și mi se-aseșă nechiemată drept pe buză.
 Băzâind nerușinata, da mereu să-mi între 'n gură,
 Până ce la urma urmei enervat peste măsură,
 Rotunjii pumnul cu dresă, și spre bucuria mea,
 Cu-o mișcare repețită me făcu stăpân pe ea!
 Dar mișcarea?! Dă-mne sfinte! Imediat îmi dădu cont,
 Când auđii strigând la spate-mi «Domnule-ai mișcat în front».
 Și iertare cum nu este, pentru cei ce-s militari,
 Am vedut o cauză mică, cum produce-efecte mari.
 «Trei zile de închisore! — Plécă! ăice vocea bruscă.
 Și intrat-am la 'nchisore! — Pentru ce? Pentru o muscă!

VICTOR V.

Ilusiuni perdute.

Intr'o ăi, séu mai bine ăis într'o séră, o femeie
 din societatea cea mare, ce avea o dorință nespasă de
 a face cunoșcința lui Heliade, aflând că-l pôte întelni
 la bal mascat, se hotărî, să mérgă asemenea.

— Iată-l, iată-l ăise persóna ce-i da brațul.
 — Ce? uritu ăsta!
 — Este Heliade.
 — Cu paltonu ăsta vechiu?
 — Este Heliade.
 — Cu cismele acelea pline de noroiu?
 — Da, da, e Heliade.
 — Cu fruntea acéstă mică?
 — Mi-se-pare că ți-am spus dómna că este He-
 liade. Figură, palton, cisme, frunte, toate sânt ale lui
 Heliade!

Heliade ce auđise pronunțându-i-se numele se
 apropiase.

— Ce doriți dómna? o întrebă el.
 — Caut pe domnu Heliade, pe poetul.
 — Este dinaintea ta, frumósă mască.
 — Ce! ai fi?
 — Heliade Rădulescu, în persónă.
 — Aidea de! Vrei să-ți riđi de mine.
 — Eu! Dómna?
 — Atuncia ești în adevăr Heliade?
 — Negreșit.
 — Ce păcat! ăise masca suspinând și se perdú
 în mulțime.

Acéstă impregiurare făcu pe marele poet să cu-
 gete să facă o poesie: «Ilusiuni perdute!»

Ce crede o femeie:

Că la șesespredce ani a fost o frumoșică dom-
 nișóră;

Că ar fi avut multe partiđi strălucite, decă ar
 fi voit;

Că toate ămicele ei sânt decăt dēnsa mai bētrāne
 cu cinci ani;

Că are o inimă fórte bună;

Că bărbatul ei ar fi mult mai avut, decă ar as-
 cultă de poveșile sale;

Că bărbății în genere se ocupă prea mult de fru-
 museșea cutăreia séu cutăreia;

Că sócra e persóna cea mai nesuferită din
 lume;

Că copíi ei sânt mai frumoși decăt ai dnei X.
 séu Z.

Că ar vré să șcie decă bărbatul se duce totdauna
 numai acolo unde-i anunціă.

Despre Rothschild.

Se ăice că un ministru francez, celebru prin elo-
 cința și spiritul séu, găsind într'o ăi pe baronul Roth-
 schild, în anticamera unui principe, îi ăise riđend:

— Domnule baron, șcii ce diferință e între dum-
 neata și Hirod?

— Nu, respunse bogatul bancher.

— Hirod erá principele ovreilor și dta ești ovre-
 iul principilor!

Imposibilul!

Óre cine solicită o slujbă.

— Dați-mi, ăise el ministrului, o slujbă cât de
 mică, cât de reu plătită; tot ce voiesc este numai să
 fie o slujbă care să me facă «om de considerație.»

— Al scumpul meu, respunse ministrul, îmi ceri
 «imposibilul!»

Dnul și cu dna la berărie:

— Chelner! o bere mică; tu, ce iei nevéstă?

— Nimic...

— Atunci să-mi dai o halbă!

Păcală. — Miserabile! cum ai îndrăsnit să săruți
 pe fica mea?

Tăndală. — Nu tăgăduesc că am sărutat-o; dar și
 dșóra va mărturisí că și ea m'a sărutat.

Dșóra Păcală. — Te-am sărutat, mișelule! pentru
 ca să nu-ți remăi datóre.

Ultim cuvânt.

— Bună diminēță, Bebe! spune-mi decă tatăl teu
 e acasă?

— Nu, dle! Tătuța s'a dus să dea la reparat
 dinții mămiței.

Proprietar, redactor respunđător și editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARIUL LUI IOSIF LÁNG & COMP. ORADEA-MARE.